

Bu rapor; Enerji İşleri Genel Müdürlüğü, Enerji Politikaları ve Stratejileri Dairesi Başkanlığı Personeli tarafından hazırlanmış olup, haberler ilgili kaynakların özetidir.

“DÜNYA ENERJİ GÖRÜNÜMÜ”

119

Volkan YARAMIŞ:

AB Ülkeleri Enerji Görünümü

Sinem ÇAYNAK:

Amerikalar & Asya & Pasifik Enerji Görünümü

Feyyaz ŞİMŞEK:

Rusya & Hazar Enerji Görünümü

Abdurrahman

BAYRAKTARKATAL:

Think-Thank Kuruluşları

AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİ ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

AB:

Avrupa Komisyonu, Avrupa'da enerjinin üretimi, tüketimi ve ulaşımı noktasında reform yapmayı amaçlayan Enerji Birliği'nin yaratılması için girişimlere başlamıştır. Avrupa Komisyonu'nun yürüttüğü tartışmalarda, Enerji Birliği'nin kurulmasıyla enerji kaynak çeşitliliğinin sağlanması, AB üyesi ülkelerin enerji ithalatına daha az bağımlı hale gelmesi, AB'nin küresel ısınmaya karşı savaşta ve yenilenebilir enerjide dünya birincisi konumuna gelmesi amaçlanmaktadır. Keza, geçtiğimiz Cuma günü Riga'da bir araya gelen AB enerji bakanları Enerji Birliği'nin oluşturulması ve birliğin beş amacını tartışmışlardır. Riga'daki toplantıda tartışılan amaçlar; arz güvenliğinin sağlanması, tek bir enerji iç pazarının inşası, enerji verimliliğini artırmak, karbonsuzlaştırılmış ulusal ekonomileri yaratmak ve araştırma ile yenilikçiliği teşvik etmek olarak sıralanmıştır.

<http://www.forbes.com/sites/jamesconca/2015/02/09/the-role-of-the-new-european-energy-union/>

İSPANYA:

İspanya Sanayi Bakanı, 2015-2020 yılları arasında yaklaşık 8.5 GW'lık yenilenebilir enerji kapasite kurulumunun destekleneceğini ifade etmiştir. Yeni kapasite ile birlikte İspanya'nın 2015 yılında 48 GW olan toplam yenilenebilir kurulu gücü 2020 yılı itibariyle 57 GW seviyesine yükselecektir. Yeni eklenecek kapasitenin 6.5 GW'ı rüzgar, 1.5 GW'ı güneş PV ve yaklaşık 211 MW'ı da termal güneşten oluşması beklenmektedir.

<http://www.forbes.com/sites/williampentland/2015/02/09/spain-strengthens-support-for-renewable-energy/>

YUNANİSTAN-AZERBAYCAN:

Yunanistan Enerji ve Çevre Bakanı Panagiotis Lafazanis, Azerbaycan ziyareti esnasında, Yunan Hükümeti'nin Trans Adriyatik Boru Hattı ve Bulgar-Yunan Gaz Enterkoneksiyonu inşasını destekleyeceğini ifade etmiştir. Azeri Devlet Başkanı İlham Aliyev ile görüşen Lafazanis, iki ülke arasındaki bağların kuvvetlendirilmesi gerektiğini ve Yunanistan ile Azerbaycan arasında gerçekleştirilecek ileri işbirliği seviyesinin sadece iki ülke açısından değil, aynı zamanda tüm bölge için önemli olduğunu belirtmiştir.

<http://greece.greekreporter.com/2015/02/13/greek-energy-min-greece-supports-construction-of-tap-igb-pipelines/>

AMERİKALAR & ASYA & PASİFİK ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

ABD:

ABD Merkezi Hükümeti ve federal politikalar Hawaii'de güneş enerjisi gelişimini teşvik etmiştir. 2007 yılından bu yana, Hawaii'de uygulanan teşvikler güneş enerjisi kapasitesinde önemli bir artış sağlamış, kapasite her yıl ikiye katlanarak artmıştır. Bugün Hawaii'de 50 000 den fazla (konut müşterisinin %10'u) konutun çatısındaki güneş panellerinden elektrik üretilmektedir. Ancak 2013 yılına gelindiğinde, çatı tipi güneş enerjisi penetrasyonu çok hızlı arttığı için teknik ve ekonomik sorunlar baş göstermiştir. Perakende elektrik fiyatları 34 cent/kwh olup, ABD'deki en yüksek (ulusal ortalama 12 cent) fiyatlardır. ABD Enerji Bakanlığı'nın Ulusal Yenilenebilir Enerji Laboratuvarı pilot bölge olarak Hawaii'de çatı tipi güneş panellerinin faydaları ve kısıtları hakkında daha fazla bilgi edinmek çalışmalarını sürdürmektedir.

<http://www.theguardian.com/environment/2015/feb/16/is-hawaiis-solar-power-surge-slowing-down>

HİNDİSTAN:

ABD şirketleri SunEdison ve First Solar, Hindistan'da 2022 yılına kadar 20 000 MW'dan fazla yenilenebilir enerji (rüzgar ve güneş) kapasitesi inşa etmeyi taahhüt etmiştir. SunEdison şirketi 2022 yılına kadar 15 200 MW güneş ve rüzgar enerji kapasitesi, First Solar şirketi ise 2019 yılına kadar 5000 MW güneş kapasitesi inşa edeceğini açıklamıştır. Hindistan Hükümeti 2022 yılına kadar bugünkü düzeyinden 33 kat artış öngörerek 100 000 MW güneş enerjisi kurulu gücüne ulaşmayı hedeflemektedir. Ancak analistler, dağıtım şirketlerinin zayıf finansal konumlarını da göz önüne alarak Hükümetin hedeflerinin ulaşılması zor hedefler olduğunun altını çizmektedirler.

<http://www.reuters.com/article/2015/02/15/us-renewables-india-idUSKBN0LJ07X20150215>

RUSYA&HAZAR ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

RUSYA-UKRAYNA-AB:

AB enerji patronu Maros Sefcovic, Avrupa Birliği'nin Ukrayna ile yeni gaz fiyat görüşmelerini açmak için Moskova'yı ikna etmeye çalıştığını, Rusya Enerji Bakanı'nın da belirli koşullar karşılandığı takdirde adım atmaya hazır olduğunu söyledi. Avrupa Komisyonu tarafından aracılık edilen Kiev ve Moskova arasındaki "kış paketi" anlaşması Mart ayı sonuna kadar devam edecek. Bu fiyatlar ve ödeme üzerindeki anlaşmazlık nedeniyle Aralık ayında Ukrayna'ya Rus gaz ihracatçısı Gazprom'un devam teslimatlarının neredeyse altı ay durdurulduğu görüldü. Ukrayna üzerinden sevk edilen gazı kullanan Kiev ve Avrupa Birliği, kış anlaşmasını takip etmekte istekli davranıyor. Avrupa'nın enerji güvenliği konusunda Riga'da bir konferansın oturum aralarında konuşan Sefcovic geçen ay Moskova'da, yeni müzakerelere aracılık fikrinin gündemde olduğunu söyledi. Rusya ücretler de dâhil olmak üzere Ukrayna'nın borçlarını 2,44 milyar dolar olarak belirledi. Kiev, bu tahmine katılmadığını ve Moskova'nın çok fazla şarj etmek istediğini söyledi. Ukrayna Başbakanı Arseniy Yatsenyuk çarşamba günü, Ukrayna için yaz ayları Avrupa nokta gaz fiyatlarının bin metreküp başına 250-300 dolar aralığına düşebileceğini söyledi. Ukrayna şu anda Rusya'ya 1.000 metreküp başına 329 dolar ödüyor. Ukrayna gaz şirketi Naftogaz CEO'su Andriy Kobolyev, fiyatın çok daha düşük olması gerektiğini, Gazprom'un piyasa koşullarını yansıtacak şekilde formül ayarlamasını beklediklerini söyledi.

<http://www.themoscowtimes.com/business/article/eu-seeks-new-ukraine-gas-talks-with-russia/515567.html>

RUSYA-AZERBAYCAN-TÜRKMENİSTAN-ÖZBEKİSTAN:

Rusya'nın enerji şirketi Gazprom 9 Şubat tarihinde, şirketin Azerbaycan'dan gaz satın almaya devam edeceğini ve gaz alım anlaşmalarının önceki ve yürürlükteki sözleşmeler uyarınca yapılacağını TREND Haber Ajansı'na söyledi. Gazprom Yönetim Kurulu Başkan Vekili Alexander Medvedev Hong Kong'lu Yatırımcılar Günü'nde, Gazprom'un yurt dışı kaynaklardan gaz arzına ihtiyacı olmadığını ve 2015 yılı için bu kapsamda Türkmenistan ve Özbekistan'dan yaklaşık 10 milyar metreküp gazı satın almayı planladıklarını söyledi. Medvedev, hem üretim hem de ulaşım kompleksi yatırımlarının ardından Gazprom'un, kaynağı ne olursa olsun yurt dışından gaz alımı için hiçbir teknolojik ihtiyacı olmadığını, Gazprom'un herhangi bir bölgedeki pazar ihtiyaçlarını ve Asya ve Avrupa'daki müşterilerine gaz teslimatlarını, Rusya'nın kendi kaynaklarından bugün ve gelecekte verebileceğini söyledi. Gazprom aynı zamanda, 2014 yılında gaz ihracatını önemli ölçüde azalttığını da kabul etti. Gazprom'un 2014 yılında her yöne toplam gaz ihracatı 147,2 milyar metreküp olarak gerçekleşti. 2013 yılında, bu rakam 217,7 milyar metreküp olmuştu. Azerbaycan doğalgazı 14 Ekim 2009 tarihinde Bakü'de Azerbaycan Devlet Petrol Şirketi SOCAR ile Gazprom tarafından imzalanan gaz alım ve satış sözleşmesi (uzatma imkânı ile) kapsamında Rusya'ya veriliyor.

<http://en.trend.az/business/energy/2362509.html>

RUSYA-MISIR:

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Ortadoğu'daki ikili ilişkilerin yanı sıra bölgesel konuları da görüşmek üzere 9 Şubat'ta Mısır'da geldi. Bir bakışta bu ziyaret, yaklaşan Ekonomi Zirvesi'nde Mısır'ın nükleer enerji yatırım projelerine Rus katılım perspektifleriyle ışık tutabilecek. Sputnik haber ajansı tarafından bildirildiğine göre, Rusya Başkan Yardımcısı Yuri Ushakov yaptığı açıklamada, Moskova'nın nükleer güç santralının yapımı ile ilgili bir ihaleye katılmaya hazır olduğunu belirtti. 2013 yılında Mısırlılar, uranyum yataklarının ortak geliştirilmesine odaklanarak kendi nükleer işbirliği anlaşmasını yenileme umutları ve Dabaa'daki Nükleer Santral inşaatı için Ruslara yaklaştı. Daha sonradan Rus Dışişleri Bakanı Rusya'nın, projenin maliyetinin yüzde 85'ini karşılamaya hazır olduğunu doğruladı. Başbakan Yardımcısı Arkadiy Dvorkovich, Kahire'yi son ziyareti sırasında, hükümetin Dabaa Nükleer Santrali üzerinde çalışmaya başlamak için yapılacak daveti hâlâ beklediğini Mısırlılara hatırlattı. Ciddi bir enerji sıkıntısı içindeki Mısır, geçen yaz sık sık yaşanan ve ülke tarihinin en uzun ve en yaygın elektrik kesintileri nedeniyle çok belirgin bir sorunla karşı karşıya bulunuyor.

<http://www.dailynewsegypt.com/2015/02/09/russia-vs-china-biggest-slice-yellowcake/>

RUSYA-ÇİN-AB:

Rusya'nın Yamal LNG projesi, küresel sıvılaştırılmış doğal gaz piyasasında ülke sektörünün payını artırmaya yardımcı olacak şekilde, 2018 yılına kadar bir eksikliği gidermek için bekliyor. Ayrıca Yamal LNG projesine sahip olan hissedarlardan Fransa'nın Total ve Çin'in CNPC şirketleri, kolay depolama ve taşıma için sıvı forma dönüştürülebilen LNG için Avrupa'daki artan doğal gaz talebi nedeniyle bankacılık yönünden tahvil ihracına yönelik tanıtım belgesini açıkladılar. Şirketler, Avrupa'nın LNG ithalatının 2013 yılındaki 38 milyon tondan, 2025 yılında 107 milyon tona yükselmesinin beklendiğini, 2020 yılına kadar küresel LNG sıkıntısının 50 milyon tona ulaşacağını sözlerine ekledi. Devlet Başkanı Vladimir Putin Rus şirketlerini, LNG verimini artırmak için çabalayarak, şu anda yaklaşık yüzde 4,5 olan küresel pazar payını 2020 yılına kadar iki katına çıkarmaya çağırdı. 2021 yılından itibaren yıllık 16,5 milyon ton üretim hedeflenen 27 milyar dolarlık Yamal LNG projesinden ilk çıktı 2017 yılında başlayacak.

<http://af.reuters.com/article/energyOilNews/idAFL5N0VK3BM20150210>

RUSYA-TÜRKİYE-UKRAYNA:

Moskova'daki 14 Ocak tarihli toplantıda, Enerji Birliği Avrupa Komisyonu Başkan Yardımcısı Maros Sefcovic, Gazprom Başkanı Aleksei Miller'in deklare ettiği "Avrupa'nın Ukrayna vasıtasıyla Rusya'dan aldığı gaza erişimi devam ettirmek istiyorsa, Türkiye sınırına kendi boru hatlarını inşa etmesi gerektiği" açıklamasıyla hayrete düştü. "Güvenilmez ülkeler" ile doğal gaz taşınmasının "transit risklerine" atıfla Ruslar, Ukrayna'yı bypass ederek ve Karadeniz'in altından Anadolu'dan Balkanlara Türk Akımı olarak bilinen bir sistem inşa etmeyi planlıyor. Sefcovic, doğal gazın kabaca yüzde otuzunu Rusya'dan alan Batı Avrupa'nın sadece kararı ile yaşamak zorunda kalacağını söylerken, Miller Türk Akımının şimdilik sadece boru hattı olduğunu söyledi. Miller ayrıca, Avrupalı ortaklarına bunu tebliğ ettiklerini ve onların görevinin artık Türkiye ve Yunanistan sınırına gerekli gaz-taşıma altyapısı kurmaları olduğunu belirtti.

http://www.nytimes.com/2015/02/12/opinion/gazproms-dwindling-clout.html?_r=0

ELEKTRİK ŞEBEKELERİ VE İKLİM HEDEFLERİ: ŞEBEKE PLANLAMAYA YENİ YAKLAŞIMLAR

Şebeke optimizasyonu, kapasite artışları ve şebeke genişlemesinin hepsi birden Alman enerji üretim sisteminin gelişmesinde önemli bir rol oynamaktadır. İletim sistemi operatörlerinin şebeke yatırımları ile ilgili öngörülülüğü sayesinde, iletim genişlemesi bugüne kadar Almanya'nın enerji değişimi için bir engel olmamıştır. Şimdiye kadar, şebeke genişletme planlaması zaten Alman yenilenebilir enerji hedeflerini, nükleerden çıkışı ve Avrupa Emisyon Ticareti Sistemini oluşturuyordu. Şu andan itibaren, planlama çerçevesi de açıkça Alman emisyon azaltma hedefleri için hesap senaryoları içermektedir. Elektrik santrallerinin CO2 emisyonlarının seviyesi 2013 yılındaki 317 milyon ton ile karşılaştırıldığında 2025 ve 2035 yıllarında sırasıyla 187 milyon tona ve 134 milyon tona azaltılacaktır. Senaryo çerçevesinin geçen yılki versiyonundan farklı olarak, iletim sistemi operatörleri tarafından ortaya koyulan son taslak elektrik üreten linyit tabanlı kapasitelerde önemli bir artış içermektedir. Buna karşılık, şimdi Alman hükümeti tarafından onaylanan versiyon, linyit bazlı enerji üretimi için, senaryoya bağlı olarak, taslakta belirlenen değerlerden beş ila yedi GW daha düşük teknik özellikler içermektedir.

2011 yılından bu yana Almanya'da elektrik iletim sistemi geliştirme planları, hem iletim sistemi operatörlerini hem de Alman Federal Şebeke Ajansını (BNetzA) içeren yakın zamanda yapılandırılmış düzenli kamu danışmanlık prosedürüne tabi yinelemeli bir süreçte hazırlanmıştır. En azından her üç yılda bir, Yıllık Şebeke Geliştirme Planı (Almanca, Netzentwicklungsplan, NEP), Federal Gereksinim Planı Yasası (Bundesbedarfsplangesetz) uyarınca şebeke gereksinimlerinin planlanması için temel olarak alınır. Bu sırayla on-on beş yıllık bir süre için elektrik taleplerinin yanı sıra farklı teknolojiler kullanılan enerji üretim kapasiteleri için de çeşitli gelişim senaryoları içeren iletim sistemi operatörleri tarafından ileri sürülmüş bulunan taslak senaryo çerçevesine dayanmaktadır. Şebeke planlamaya önceki yaklaşımlara kıyasla yeni süreç tarafından sağlanan artan şeffaflığa rağmen, o da, eleştirilmiştir.

İklim hedef değerlendirmelerinin şebeke geliştirme planlarına dâhil edilmesi son tartışma konusu olmuştur. Oysa bu raporun yazarları, şebeke genişlemesinin sadece arz güvenliğini sağlama konusunda olmaması gerektiğini, ama aynı zamanda iklim hedeflerini karşılamaya da hizmet etmesi gerektiğini uzun zamandan beri vurgulamışlardır.

Şimdiye kadar, yenilenebilir enerji hedefleri ve makul bir CO2 fiyatı Avrupa Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) tarafından zaten planlama sürecine yansıtılmıştır. 19 Aralık 2014 tarihinde Federal Şebeke Ajansı tarafından kabul edilen hâlihazırdaki 2015 senaryo çerçevesi, şimdi ilk kez olarak enerji sektörü için Alman hükümetinin CO2 emisyon azaltım hedeflerini açıkça hesaba katan senaryolar içermektedir. Önceki senaryo çerçevelerinin aksine, bu seferki versiyon linyit bazlı enerji üretiminin daha hızlı devre dışı olacağını öngörmektedir.

Federal Şebeke Ajansı tarafından yapılan değişiklikler Almanya'da enerji politikası konusunda mevcut tartışmalar bağlamında görülmelidir. Hükümet son zamanlarda Almanya'da sera gazı emisyonlarını referans yıl 1990 üzerinden yüzde 40 oranında azaltma taahhüdünü yeniden teyit etti. Hükümetin 2020 İklim Gündemi 2020 yılına kadar yerine getirilmesi gereken CO2 emisyon azaltımı için belirli hedefleri aşağı çekmektedir; ama bunun tam olarak nasıl sağlanacağı belirtilmemiştir.

http://www.diw.de/documents/publikationen/73/diw_01.c.496368.de/diw_econ_bull_2015-06-1.pdf